

KringloopZiNe

Meer halen uit de biologische kringloop

Driemaandelijks tijdschrift voor de actieve kringloopkracht: nr 15 • juli - augustus - september 2016

Beste,

We hebben er lang op moeten wachten maar ons geduld werd beloond. We konden genieten van een korte, maar warme en – uiteindelijk toch nog – droge zomer. Het begin van de zomer deed echter anders vermoeden; onze moestuin verzoop bijna en zelf werden we net niet opgegeten door de vele slakken. Wij, kringlooptuiniers met een combimaaier, waren maar al te blij dat de grasmat eindelijk voldoende opdroogde om de mulchfunctie ten volle te benutten. En nog een geluk dat we onze wachtende hoop rijpe compost afdekten dit voorjaar zodat die noodzakelijke voedingsstoffen niet met het regenwater wegspoelden. Over composteren en mulch, maar ook over ecosysteemdiensten en klimaat, over Floraliën en KringloopWeekend, daarover vind je meer in deze editie van KringloopZiNe.

Veel leesplezier,

Elfriede Anthonissen
Kristof Van Stichelen
Team Thuiskringlopen

In dit nummer:

Kringloopquotes 2

Actief Creatief

Tuinornamenten Floraliën - een idee voor jouw
tuin?..... 3
Floraliën wedstrijd 4

Grond, grondiger gegrond

Broodzak in je compostvat?..... 5
Uw kringlooptuin, uw ecosysteemdienst 5
Red het klimaat! Met je kringlooptuin? 6

Actief Creatief

Kringloopweekend 2016 8

Kort # Krachtig

Dames en heren, graag een daverend applaus
voor 11
Netwerk lokale Besturen tegen Voedselverlies .. 12
VMSG Lokale voedseldag: Kom meet honger! 12

Kringloopgutes

SLOME SLAK

De slome slak slaapt in de slappe sla
de slome slak slaapt in de slappe sla
de slome slak slaapt in
de slappe sla
de slome slak slaap idde slappe sla
de slowe slah slawidde slawe sla
de slide slil saal assassssssss
de slil de slil
ssssss
mmhohmmhohmmhohpfff
izzolekkewarmier
izzolekkewarmier
mamoewakkewoh
mamoewakkewoh
moemewazze
moemewazze
hup.

Joke van Leeuwen

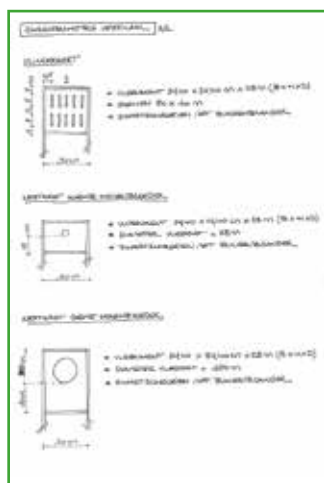
Door het natte weer tijdens het voorjaar en vroege zomer rukten de slakken massaal op in de tuinen dit voorjaar. Heb jij ook met lede ogen toegekeken hoe jouw sappige slaplantjes veranderden in gatenkaas om op een dag tot de ontdekking te komen dat de meeste jonge plantjes volledig verdwenen waren? Ik wou het daar niet bij laten. Tijd voor actie! Mijn ochtendwandeling door de tuin leek de slakken wel te verrassen. Aha, niet op gerekend dat de vrouw des huizes, nog snel voor de werkdag aanvangt, een volksverhuizing kan organiseren? Traag maar gestaag kropen tientallen slakken over het vochtige gras richting de struiken en borders, waar ze overdag planden te schuilen. Eén voor één plukte ik de huisjes- en naaktslakken en dropte ze in een emmer. Hup en ik kieperde de emmer leeg in de berm aan de overkant van de straat. Hoe dikwijls moest ik dit ochtendritueel herhalen? Kan ik zo mijn slakkenplaag oplossen? Of zouden de slakken me te slim af zijn en stiekem elke dag de terugtocht naar mijn plantjes ondernemen om zich elke ochtend opnieuw te laten grijpen? Heb jij een dier- en tuinvriendelijk hulpmiddel gevonden om de planten te vrijwaren van de slakkenplaag?

Laat het ons weten, we zijn alvast benieuwd.

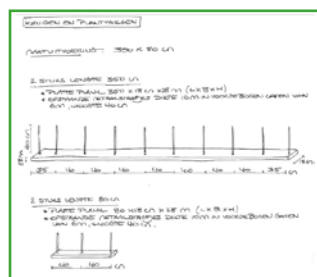
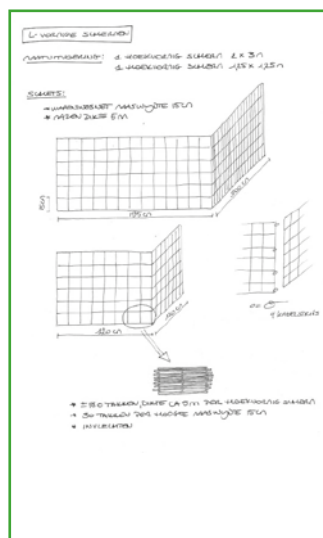

Momenteel voeren we in het bezoekerscentrum van het Comité Jean Pain vzw, een test uit met verschillende mulchmaterialen om het effect op slakkenvraat te ondervinden. En de resultaten zijn best wel verrassend. Je leest er in de volgende editie van KringloopZine alles over.

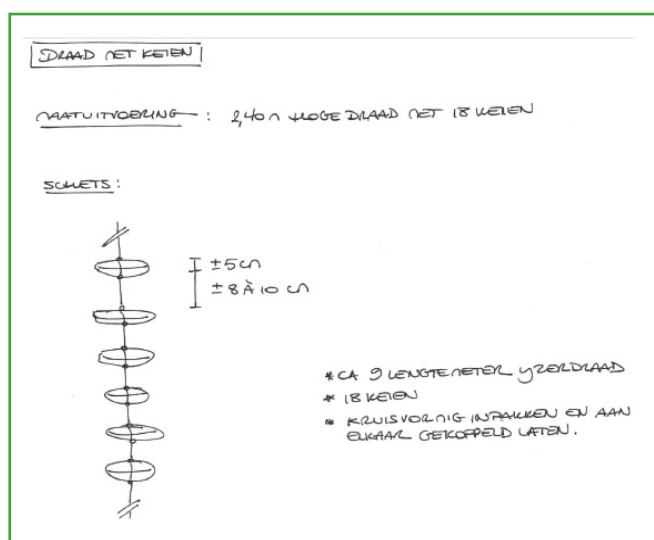
De *tuinbouwafdeling van het Scheppersinstituut uit Wetteren* maakte de verticale insectenhôtels. Zij maakten o.a. een vlinderkast en nestkasten voor kleine en grote hollenbroeders. Vogels die van nature hollenbroeders zijn, kan je makkelijk in nestkastjes laten broeden. Kies de opening in functie van de vogels die je lokt.

Actief-creatief

Een eenvoudige keiendraad geleidt het regenwater net zoals een PVC-buis. Maar ... het is visueel wel een pak aantrekkelijker. *Greta Frans, kringloopkracht uit Langemark*, maakte zo een keiendraad voor ons.

Na de Floraliën keerden heel wat ornamenten terug naar de makers ervan. Waar elk ornament naartoe ging, daar lees je meer over in de volgende KringloopZINE.

FLORALIËN-WEDSTRIJD

Indien bezoekers van onze stand tijdens de Floraliën de enquête invulden, konden ze deelnemen aan de kringloopwedstrijd. Die vulden ze rechtstreeks op de tablet op de Vlaco-stand in of via een link in de Vlaco-Floraliënfolder.

De grote prijs: een Eliet hakselaar, een TORO mulchmaaier, een SULO compostvat en een jaarabonnement op Fence-tijdschrift, samen ter waarde van 1.965 euro, ging naar deelnemer Pascale Ossevoort en haar zus Agnes Janssens, uit Oostkamp. Zij raadde exact hoeveel vrijwilligers ons ondersteunden tijdens de Floraliën (namelijk 47).

Agnes Janssens nam de prijzen in ontvangst. Jan Moorkens van Toro demonstreerde de mulchfunctie van de grasmaaier, een kringlooptechniek die Agnes nog niet kende.

Grond-grondiger-gegrond

BROODZAK IN JE COMPOSTVAT?

Veldtest thuiscompostering

Vorig jaar contacteerde OWS (Organic Waste Systems) het Team Thuiskringlopen in het kader van het project Open-BIO. Of we wilden meewerken aan een onderzoek over thuiscompostering van bio-gebaseerde producten? Graag!

Waar gaat het over? Denk bv. aan je bio-afbreekbare broodzak of de bioplastic wikkel rond je tijdschrift, waarop 'OK Compost Home' staat gedrukt. Kan je deze thuis vlot composteren of niet? Dit onderzoek wil hierover duidelijkheid brengen, en finaal een soort van Europese standaard creëren. Aan de hand van een aantal criteria wil men onderzoeken welke materialen kunnen worden toegevoegd aan een thuiscompostering en welke niet.

Tien Vlaco-lesgevers en –medewerkers namen vrijwillig deel aan het onderzoek. Wat moeten ze doen? In november 2015 kregen alle vrijwilligers thuis drie stalen toegestuurd: een broodzak, een plastic tijdschriftwikkel en een plastic rijstverpakking, telkens met het 'OK Compost Home' label. Alle deelnemers voegden deze drie stalen aan hun thuiscomposteerstelsel toe. Zowel een compostbak, een compostvat als een wormenbak kwamen in aanmerking voor de test.

Bij het oogsten of bij een tussentijdse controle van de compost houden de deelnemers de toestand van de oorspronkelijke verpakkingen in de gaten. Is het staal nog intact? Ligt het staal mooi tussen het compostierend materiaal of eerder in een zone met slecht verteerd materiaal? Zijn er gaten of scheuren in? Is er verkleuring? Of is het bio-based materiaal helemaal verdwenen? Of is er gewoon niets veranderd?

In september 2016 loopt het veldonderzoek af. Aan de hand van foto's en beschrijvingen van de toestand van het staal bij de deelnemers trekt het onderzoeksteam conclusies over de thuiscomposteerbaarheid van de verschillende materialen. De resultaten van dit veldonderzoek lees je in de volgende KringloopZine!

UW KRINGLOOPTUIN, UW ECOSYSTEEDIENST

Pakweg een jaar geleden lasen we voor het eerst over Ecosysteemdiensten in Vlaanderen, en we krabden ons toen even achter de oren. Net zoals jij nu ook, waarschijnlijk ... Wat het is? We lichten het je even toe want je zal er zeker in de toekomst nog van horen, en we kaderen het principe binnen de biologische kringloop.

Een ecosysteem levert goederen en diensten aan de mens. Die goederen en diensten hebben een effect op de welvaart of het welzijn van een maatschappij. Zo kan bijvoorbeeld een bos of een kringlooptuin (brand)hout opleveren of kan de heide de rol van wandelgebied innemen om tot rust te komen.

Deze ecosysteemdiensten zijn vaak diensten waarvoor niet betaald wordt, waardoor hun bijdrage aan onze welvaart vaak verborgen blijft. En bijgevolg hun waarde ook niet erkend wordt. Dat kan leiden tot een overexploitatie van ecosystemen en tot onevenwichtige (beleids) beslissingen.

De handleiding 'Waardering van ecosysteemdiensten' (Departement Leefmilieu, Natuur en Energie van de Vlaamse overheid) is een hulpmiddel om de effecten op (natuur)landschappen kwalitatief, en soms ook kwantitatief en financieel te bekijken. Bij voorbeeld: wat is het effect op kwaliteit, op oppervlakte of op financiële waarde wanneer op een bepaalde plaats van bosbouw naar veeteelt wordt overgegaan, of waar van verharding naar groen wordt overgegaan.

Ecosysteemdiensten worden klassiek opgedeeld in 4 grote groepen:

- de producerende diensten, zoals landbouw, visserij, bosbouw maar ook energieproductie met behulp van biomassa, genetische bronnen
- de regulerende diensten, zoals waterzuivering, bodemsanering, dijkversterking en overstromingsgebieden, maar ook koolstofopslag in de bodem, imkerij en bevruchting van bloemen

- de culturele diensten zoals toeristische ontwikkeling, verspreiding van informatie (bv. omtrent natuurwaarden of duurzaamheid), maar ook het spirituele of leven-veraangenamende aspect van de natuur wordt hier niet vergeten. Het zijn kortom die diensten die zorgen voor geestelijke verrijking, cognitieve ontwikkeling, recreatieve ontspanning, esthetische beleving, ...
- de ondersteunende diensten zijn diensten die nodig zijn voor de levering van alle bovenstaande diensten zoals bodemvorming, fotosynthese en de voedselkringloop. Deze diensten komen

Grond-grondiger-gegrond

niet afzonderlijk aan bod in deze handleiding omdat ze reeds gewaardeerd worden via de andere diensten.

Door enkel de diensten te beschouwen die we monetair waarderen, zou men voorbij gaan aan het feit dat een ecosysteem een grotere groep aan ecosystemediensten levert en dat het belangrijk is om deze groep in zijn geheel te beschouwen. In deze handleiding worden voor verschillende ecosystemediensten methodes voor waardering gegeven.

De voorgestelde berekeningen blijven uiteraard een ruwe schatting van de verschillende baten die een ecosysteem levert. Al de cijfers geven een waardering vanuit een antropocentrisch standpunt, en zeggen niets over het biologisch belang (het belang voor plant en dier) van een bepaald ecosysteem. De ecosystemedienst geeft de waarde van een ecosysteem voor de mens. De biologische waardering is in die zin dus iets helemaal anders ...

De ecosysteemdienst-cijfers geven beleidsmakers een (eerste) ruwe inschatting van het welvaartsverlies wanneer een bepaalde ecosystemedienst zou verdwijnen of aangetast wordt.

Enkele theoretische voorbeelden uit het dagelijks (tuin)leven:

- **Ecosysteemdienst 'Koolstofopslag in de bodem':** een veranderend landgebruik (natuurtype) en een veranderend waterbeheer beïnvloedt de hoeveelheid koolstofopslag. Bv. het herstel van de natuurlijke waterhuishouding in valleigebieden en depressies (bv. van een gedraineerde akker terug naar de oorspronkelijke natte meersen) en de uitbreiding van de natuurtypes 'natte bossen' en 'venen', verhoogt het potentieel van deze ecosystemedienst aanzienlijk. Ook het gebruik van stabiele organische stof verhoogt het potentieel van deze ecosystemedienst meer dan bv. het gebruik van drijfmest.
- **Ecosysteemdienst 'Kwaliteit leefomgeving':** woningen met zicht op en in de nabijheid van groene en open ruimten (zoals tuinen, natuurzones, parken en landbouwpercelen) bieden een hogere woonkwaliteit wat leidt tot een hogere waarde van de woningen.
- **Ecosysteemdienst 'Gezondheid':** groene ruimten (bv. tuinen) in de directe leefomgeving hebben een positief effect op de mentale en fysieke gezondheid. De effecten van deze dienst zijn direct gerelateerd aan hoeveelheid inwoners in de directe omgeving.
- ...

Het moge duidelijk zijn dat het berekenen van de waarde van een ecosystemedienst een bijzonder complexe materie is, maar wel een belangrijke; één die we in de toekomst vaak zullen zien opduiken binnen het Vlaams milieu- en natuurbeleid.

RED HET KLIMAAT! MET JE KRINGLOOPTUIN?

Awel, hoe lang nog?

De documentaire 'An Inconvenient Truth' van Al Gore is dit jaar precies tien jaar oud. Tien mooie jaren waarin er niet zo veel is gedaan om het klimaatprobleem bij de horens te vatten. En dit is dan wellicht het understatement van het jaar ... Je kan die ongemakkelijke Al Gore-film misschien nog eens bekijken. Hij staat vanaf dit voorjaar immers gratis en integraal op het net.

De komende dertig jaar zullen bijna 150 miljoen mensen vluchteling worden omwille van de verwoestijning ten gevolge van klimaatverandering, lazten we enkele weken terug in de krant. Vandaag al tellen vluchtelingenorganisaties in Afrika tientallen miljoenen mensen die aan de rand van de hongersnood staan door aanhoudende droogte (vaak gevolgd door verwoestende regenval). Onze ai's en onze oei's en onze naar TV starende blikken vol medeleven (al dan niet graaiend in een grote zak chips) veranderen daar niks aan.

Maar ... het is nooit te laat om wijzer te worden en nooit te laat om te leren. Laat ons hopen dat het vooral nog niet te laat is om die klimaatproblematiek bij te sturen. De klimaatoppen die de afgelopen jaren de revue passeerden – Parijs, Kyoto, Lima, Rio – hebben nog niet zo heel veel bijgestuurd. Voor bijna 100% van de wetenschappers is de klimaatwijziging ruim voldoende bewezen. Ruim tijd om in actie te schieten en dit probleem op te lossen, zou je dan denken. Of beter: dit probleem niet veel groter te laten worden, want om het nog helemaal op te lossen hebben we al veel te lang getreuzeld. Maar 'De zaken liggen economisch en land-strategisch niet zo eenvoudig', zegt men dan. Uiteindelijk zal al dat getreuzel heel kortzichtig blijken te zijn, en gaat de klimaatverandering ons, met elk jaar dat we verspillen, alleen maar veel meer centjes en meer ellende kosten.

Uw CO₂ of uw leven!

Het belangrijkste waar men thans in het klimaatdebat over praat is over het aanpakken van de CO₂-uitstoot. Vooral deze uitstoot moet drastisch naar beneden, daar is iedereen het over eens. Alleen 'hoe', dat weet niemand. De manier waarop men over het klimaat debatteert lijkt eigenlijk sterk op de manier waarop een klassieke tuinier aan de slag gaat. Wie klassiek tuiniert kijkt immers enkel naar

Grond-grondiger-gegrond

de gevolgen en reageert op die gevolgen. Voorbeelden hiervan? Kwijnende savooikolen die worden geholpen met kunstmest, aardappelen op steeds hetzelfde perceel die slechts overleven met chemische hulpverlening ...

Een kringlooptuinier gaat anders te werk. Als hij op een probleem botst, dan begint hij rondom zich te kijken, waar te nemen, te observeren, ... en op basis van wat hij ziet begint hij na te denken, te redeneren, en als het mee zit kan hij op het einde ook nog conclusies trekken. De kringlooptuinier zoekt naar de oorzaak van het probleem en lost de oorzaak op. Als hij de oorzaak heeft gevonden, zullen de problemen bijna altijd verdwijnen. Vaak vanzelf. Dit is de oplossing die ook op langere termijn effect blijft hebben. Als kringlooptuinier los je het probleem van zwak groeiende kolen op door een ander bodembeheer (compost, hallelujah!!) en laat je ad hoc-toediening van meststoffen achterwege. Als kringlooptuinier doe je aan vruchtwisseling, en dan is de kans groot dat je plantenziektes verminderen!

Enkel met compost en kringlooptuinieren redden we het klimaat niet.

Door selectieve inzameling en door (thuis of op industriële schaal) te composteren wordt in Vlaanderen al flink bespaard op het verbranden van afval. Op dat vlak zijn we momenteel koploper in de wereld. In de paar decennia dat er in Vlaanderen al wordt gecomposteerd, werden er vele miljoenen tonnen afval uit de ovens 'gered'. Door die redding waren er ook minder verbrandingsovens nodig. In bossen vormen de resten van afgevallen bladeren en takjes door afbraak van micro-organismen de typische vruchtbare humuslaag, die zeer rijk is aan koolstof die op zijn beurt weer afkomstig is door opslag van CO₂ uit de lucht in de plant. Bij compostering wordt dit natuurlijke afbraakproces nagebootst. De compost hieruit gewonnen, is net zoals de humus in bossen, een ideaal product om de bodem in evenwicht te brengen en gezond te maken, en koolstof op te slaan in de bodem in plaats van in de atmosfeer.

Planten slaan relatief grote hoeveelheden koolstof op. Hoe meer planten er zijn, des te meer koolstof ze kunnen opslaan. Door planten te composteren in plaats van ze te verbranden, komt er minder koolstof in de lucht. De koolstof in compost is zeer stabiel. Deze wordt pas over een periode van tientallen jaren in de bodem langzaam afgebroken.

De productie van compost – zowel thuis als op industriële schaal – is in se een energiezuinig proces. Meer dan enkele machines zijn er niet nodig om compost te maken; al zeker niet als je thuis

composteert. Vergelijk dit bv. maar eens met de productie van turf. De productie gebeurt niet lokaal, transport over lange afstand is nodig, moerasgebieden worden ervoor verwoest. Compost biedt in vele toepassingen een mooi alternatief voor turf.

Op een vierkante meter grond treffen we in een gezonde bodem die voldoende stabiele organische stof bevat een duizendtal insecten, andere geleedpotigen en wormen aan. Al deze organismen vormen in de bodem een reusachtig voedselweb dat enerzijds resten van levend materiaal langzaam afbreekt tot stabiele humus in de bodem, en anderzijds er voor zorgt dat planten in optimale omstandigheden kunnen ontwikkelen, en dus hun rol als koolstofdepot goed kunnen vervullen.

Ook wie kringlooptuiniert, en niet onmiddellijk aan het composteren slaat, legt koolzuur vast en spaart het klimaat. Takken in een takkenwal, vaste planten en struiken, gelaagdheid in de tuin, organische tuinresten die gebruikt worden als mulch. Allemaal zijn het kleine bijdragen aan het beperken van de CO₂-uitstoot. Maar ...

Kringlooptuinieren is niet genoeg. Een kringloopmentaliteit of een kringloopcultuur, dat hebben we nodig!

Momenteel is men in het klimaatdebat enkel naar de gevolgen aan het kijken en vergeet men dieper te kijken, goed na te denken en de oorzaken aan te pakken. Precies zoals een klassieke tuinier dus. Alle mensen in de wereld hebben recht op een fijn leven, maar als we onszelf het recht gunnen om twee auto's op de oprit te hebben, alle dagen vlees te eten, steeds met het vliegtuig te vliegen, jaarlijks meermaals op reis te gaan, exotische dieren en planten in onze tuin te willen, iedere twee jaar een nieuwe GSM te kopen, nieuwe kleren aan te schaffen gewoon omdat de andere al eens zijn gedragen... dan gaan we het probleem niet opgelost krijgen met wat organische resten te composteren!

Oh ja. Het probleem gaat trouwens ook niet opgelost geraken door een extra filter te plaatsen op de fabrieksschouw, door op het juiste moment energie te verbruiken, door met een elektrische auto rond te rijden of door overal prima geïsoleerde nieuwbouw neer te poten. Het is niet enkel ons huis en onze tuin die een kringloopbehandeling moet ondergaan, het is vooral onze mentaliteit die we 180° moeten draaien.

De basis van zowat alle wereldproblemen (ook die van de vluchtelingen helemaal in het begin van het verhaal) is gewoon dat er veel te veel fossiele brandstoffen nodig zijn om alle dingen te produceren die wij willen of verbruiken. Als we de klimaatopwarming willen afremmen tot (een volgens klimaatexperten aanvaardbare) 2°C dan moeten we quasi alle voorraden fossiele brandstof die nu nog in de grond zitten effectief vanaf nu (!) ook in de grond laten. En bv. niet gebruiken om het toestelletje te produceren dat het energieverbruik slim regelt. De beste manier om minder CO₂-uitstoot te hebben is niet om een propere of duurzamere versie van iets te kopen; de beste manier is om het gewoon niet te kopen! De enige oplossing voor het klimaatprobleem is een andere economie, niet gericht op groei. Een kringloopmentaliteit, dat hebben we vandoen! Dit moet natuurlijk mede politiek worden geregeld, maar wat houdt ons – kringlooptuiniers – tegen om er zelf al mee te starten en het goede voorbeeld te geven.

Doe wel, en zie niet om ... Ge moest al begost zijn!

Actief-creatief

KRINGLOOP- WEEKEND 2016

Een overzicht

In heel Vlaanderen gingen een 140tal kringloopwerkingen aan de slag met de inspiratiebox om hun bezoekers onder te dompelen in de kringlopen van de keuken en de tuin.

Beersel

Vlaco-lesgeefster Sonia Hannon liet de deelnemers proeven van een wereld vol kruiden en eetbare bloemen. De deelnemers gingen naar huis met een massa nuttige tips en ideeën om voortaan zelf kruiden en eetbare bloemen te kweken.

Het was een zeer geslaagde dag!

Waregem

De Waregemse kringloopkrachten hadden post gevat aan de ingang van de bibliotheek, een nieuwe locatie om eens een nieuw publiek te bereiken.

De volwassenen proefden van onze zelfgemaakte erwtenpesto en ze konden meedoen aan de prijsvraag voor het winnen van een kookworkshop. Aan de hand van de tipboekjes konden ze zien hoe ze thuis restjes kunnen redden.

Een leuke voormiddag die hopelijk heel wat restjes zal gered hebben. Met dank aan de kringloopkrachten Christine, Frederik en Nancy voor hun enthousiasme.

Veerle Teirlynck
Coördinator kringloopwerking Waregem

Ze waren fier als een gieter met hun slaplantje dat ze zelf hadden mogen planten.

Het red-de restjes-spel had aantrek bij de kinderen, gooien met de reuze dobbelsteen tot je aan de eindmeet kwam. Als ze op een vraagteken kwamen, moesten ze wel een vraagje beantwoorden. Met de hulp van mama, opa, moemoe ... lukte dit wel. Iedereen haalde de eindmeet en kreeg het diploma van Kringloopkampioen.

Oud-Turnhout

Op zaterdag 4 juni was de demoplats van het composteren heel de dag open en kregen de bezoekers allerlei info over composteren, houden van kippen en voedselverliezen.

Op zondag 12 juni werd er een wandeling georganiseerd in de samentuin langs de moestuinperceeltjes. Het gebruik van compost en mulchmateriaal werd op een deskundige manier aan de man gebracht.

Miraise Peeters, Oud-Turnhout

Damme: met de kringloopkrachten op het terras

Zaterdagmiddag 11 juni 2016 zaten we terug met de kringloopkrachten en composteerdere op het terras.

Kringloopkracht Philip gaf uitleg over composteren.

Samen met kringloopkracht Erik en schepen van leefmilieu Bart, maakten we nestkastjes voor mussen. De mus verdwijnt steeds meer uit het straatbeeld en daar willen we iets aan doen.

Als dank voor het invullen van het wedstrijdformulier, kon iedereen een hapje eten, gemaakt van restjes. De milieudienst bereidde een traditionele en een hartige broodpudding, tapenade van broccoli, de pesto van erwten en een yoghurt dipsausje.

Wie even moest wachten speelde het Red-de-Restjesgezelschapsspel.

*Kaat Lust
Deskundige Milieu Damme*

MIROM-regio

We bemanden een stand rond voedselverspilling bij de opening van een nieuw volkstuinpark (Schoonvelde) in Wervik (29 mei). Als proevertje maakten we de hartige broodpudding, dit viel erg in de smaak bij de bezoekers. Het recept kregen ze mee.

Ook lieten we voorbeelden zien van groenten en fruit die je beter wel/niet in de koelkast bewaart, voorbeelden van verpakkingen met THT en TGT, de ideale indeling van je koelkast, doorzichtige bewaardoos om je etensrestjes in te bewaren enz.

Dit alles zit in een handige box die onze gemeenten kunnen ontfangen om zelf een stand rond voedselverspilling op te zetten. Eenzelfde soort box hebben we gemaakt rond het thema 'kippen'.

*Goedele Wittouck
Dienst communicatie MIROM*

Actief-creatief

Nijlen

De kringloopkrachten hadden ook oog voor pompoenpitten en voedselrestjes.

De Nijlense kringloopkrachten zijn dit jaar aan hun 15de werkingsjaar toe. Vrijwel iedereen in Nijlen, Kessel en Bevel weet ondertussen wat en hoe te composteren.

Op de demoplaats beantwoordden de 9 kringloopkrachten heel wat vragen van belangstellenden en verstrekten alle info over "Red de restjes".

Dit jaar werd speciale aandacht geschonken aan het belang en de heilzame werking van de pompoenen hun pitten. Alle bezoekers namen de gratis aangeboden pompoenplanten dankbaar mee naar huis.

Wie de juiste temperatuur binnenin een 3 dagen geleden opgestarte compostbak kon schatten, won een compostbak, een compostvat of een vierkantemetertuin. Zondag, exact op het middaguur, stelde schepen van milieu de temperatuur vast: 62,2° C in de bak. De drie winnaars kregen ondertussen hun prijs thuis afgeleverd.

Op de koop toe kregen alle bezoekers aan de demoplaats gratis een grote emmer met 10 liter van de beste compost mee naar huis.

Het was, mede door de medewerking van de weergoden, eens te meer een geslaagd en gezellig kringloopweekend, waaraan iedereen de beste herinneringen overhoudt.

*René Van Goubergen
Kringloopkracht Nijlen*

Inspiratiebox

De activiteiten die geregistreerd waren op de Vlaco-website, werden beloond met een inspiratiebox. De vrijwillige kringloopkrachten konden zo getooid in een Red de restjesshort hun activiteit in het aankondigde thema organiseren en al spelenderwijs de restjes opwaarderen.

De bezoekers van de activiteiten werden beloond met een zakclips, informatie en kans op deelname aan een kookworkshop van een chef-kok indien ze de wedstrijdformulieren goed invulden.

Door een wedstrijd te organiseren verzamelen we e-mailadressen en kunnen we hen persoonlijk uitnodigen voor toekomstige activiteiten.

Ondertussen zijn we bij Vlaco al geoefende speurneuzen en

worden vrijwilligers en hun familieleden snel gespot en zoals het wedstrijdreglement beslist, worden die formulieren vakkundig verwijderd.

Wedstrijdvraag-antwoord:

Een product met een Tenminste Houdbaar Tot ... datum:

Kan nog gebruikt worden na deze datum, op voorwaarde dat het goed bewaard werd en de verpakking niet beschadigd is.

Schiftingsvraag-antwoord:

Hoeveel kilo oud brood verwerken de Vlaco-koks tijdens de drie acties met de foodtruck in het kader van Kringloopweekend? **11,87 kg**

Deze vraag leverde de meest uiteenlopende antwoorden op, van 2 kg tot 200 kg en meer. Met die bijna 12 kg oud brood konden we honderden proevertjes serveren aan de bezoekers in Hasselt, Sint-Lievens-Houtem en Heverlee. Als we op ons gevoel af gaan, viel dit jaar de hartige broodpudding met zongedroogde tomaatjes het meest in de smaak. Zo zie je maar dat de weg van sensibilisering ook langs de maag passeert.

Alle winnaars worden persoonlijk per brief op de hoogte gebracht en zullen eind oktober elk aan één van de drie kookworkshops deelnemen. Een overzicht van de winnaars vind je op kringloopweekend.be.

Foodtruck Amuse Hasselt

Foodtruck Vaderdagmarkt Sint-Lievens-Houtem

Dames en heren, graag een daverend applaus voor ...

... onze nieuwe Vlaco-lesgevers. In juni studeerden een reeks nieuwe Vlaco-lesgevers af na een intensieve, vijf dagen durende opleiding in Leuven. De opleiding bestond zowel uit theorie als praktijk en werd verzorgd door KwadRaet en Vlaco. In september start er een gelijkaardige opleiding in Aalter. Enkele deelnemers hadden al heel wat ervaring op hun palmares staan, maar waren toch aangenaam verrast nog zaken te kunnen bijleren.

We stellen je graag de vijf geslaagde, nieuwe Vlaco-lesgevers voor:

Jan De Clercq, geboren en getogen in de stad die zichzelf “de poort van de Vlaamse Ardennen” noemt, namelijk Zottegem, maar om beroepsredenen uitgeweken naar Kortenberg in Vlaams-Brabant. Deze prille 40’er werkt als EFB team member bij Jetairfly in Zaventem. Zijn vrije tijd wordt in belangrijke mate gevuld met vliegtuigen spotten. Jan is kringloopkracht in de gemeente Kortenberg, getrouwd met Els, vader van 2 tuinminnende pagadders. Als Vlaco-lesgever wil Jan zich focussen op composteren, mulchen en organische meststoffen.

Joachim De Coninck, met zijn 32 (!) lentes onze jongste Vlaco-lesgever, liet een paar jaar geleden de bedrijfswereld achter zich om zich volledig toe te leggen op tuinwerk. Hij tracht de biologische kringloop ook in de dagelijkse praktijk toe te passen. Da’s vooral de reden waarom hij reeds enige tijd als kringloopkracht aan de slag is in Antwerpen. Als Vlaco-lesgever wil Joachim vooral zijn kennis delen met anderen. Met al je

vragen over o.a. de wormenbak kan je bij hem terecht. Joachim is getrouwd, papa van een flinke dochter, hij woont in Ekeren en is in het weekend vaak te vinden in de voetbaltribune van Royal Antwerp FC.

Emmanuel Henckens is geboren in 1958 en woont in Maaseik. Hij is gehuwd, heeft twee kinderen en hij is leerkracht in het dagelijks leven. Hij probeert in zijn leven steeds te handelen volgens het principe ‘Verbeter de wereld en begin bij jezelf’. Want wat je dierbaar is, dat koester je. Met dat uitgangspunt wil Emmanuel zijn ecologische voetafdruk zo klein mogelijk houden en de biologisch kringloop zoveel mogelijk sluiten. En als gediplomeerd leerkracht kan hij niet anders dan dit aan anderen doorgeven.

Johan Jacques zag in 1959 het levenslicht. Hij woont in Zonhoven en is getrouwd met Hilde. In 2000 nam hij deel aan de compostmeesteropleiding. Hij volgde diverse **tuincursussen** (o.a. CVO), deed bijscholingen over plantenkennis en snoeien, en is nog steeds actief als compostmeester. Het liefst gaat hij bij de mensen langs om hen tips te geven. Volgend jaar gaat Johan met brugpensioen. Hij kijkt er naar uit zich dan ten volle te

kunnen focussen op zijn vier passies: lesgeven over de biologische kringloop, boeddhisme, meubels maken en kunstschilderen.

En last but not least, is er **Sofie Mogensen**. Geboren op een zomerse dag in 1965, getogen in het Gentse, en nu wonend op het platteland van Vlierzele. Zij is actief als gezondheidscoach met specialisatie voeding. Sofie is een ware duizendpoot, van eco-koken tot voedingsverspilling, geblenderd met Yin en Yang, natuurvoeding, inmaken, kruiden en een boontje voor zeewier. Thans volgt ze bijscholing bij Spermalie om nog extra vakkennis op te doen. Rara ... wat is het Vlaco-thema dat Sofie het meest aan het hart ligt? Juist, voedselverlies! Wat er allemaal kan met voeding en hoe we, door bewust en duurzaam te leven, voedselverlies op een prettige manier kunnen beperken; daar wil ze volop over vertellen ...

NETWERK LOKALE BESTUREN TEGEN VOEDSELVERLIES

Voedselverlies is wereldwijd een probleem. Per inwoner komt er in Vlaanderen jaarlijks zo'n 17 kg voedsel in de vuilnisbak terecht. Een deel daarvan is nog perfect eetbaar. Dat er zelfs ongeopende verpakkingen in de vuilnisbak belanden, maakt duidelijk dat er veel voedsel verloren gaat. De Vlaamse overheid en de 'betrokkenen' bij de voedingsketen hebben zich met de "Roadmap voedselverlies" geëngageerd om dit voedselverlies tegen 2020 met 15% te doen dalen. Daarom wil de Vlaamse overheid er samen met de lokale besturen op inzetten. In heel wat gemeenten zijn organisaties actief rond de verschillende aspecten van voedsel. Ze combineren aandacht voor duurzaamheid en afvalpreventie met het herverdelen van voedsel en de lokale productie ervan. Het nieuwe 'Netwerk Lokale Besturen tegen Voedselverlies' wil lokale besturen hierbij ondersteunen. Dit netwerk wordt getrokken door de OVAM en het departement LNE (Leefmilieu, Natuur en Energie). Partners van het netwerk zijn de VVSG, Vlaco en KOMOSIE. Een eerste concrete actie is het opstellen van een dossier omtrent de opstart van een distributieplatform voor voedseloverschotten. Het Netwerk heeft samen met de betrokken organisaties en besturen de logistieke problemen bekeken, knelpunten bepaald en naar oplossingen gezocht. Het dossier dat hierover werd opgesteld is verkrijgbaar op aanvraag.

Meer info hierover?

Dat kan via www.voedselverlies.be, of door te mailen naar voedselverlies@vlaanderen.be.

VVSG

Lokale voedseldag: Kom met honger!

Doelgroep: Iedereen die betrokken is bij beleid voor landbouw, lokale economie, duurzaamheid, klimaat, (open) ruimte, vrije tijd en recreatie, toerisme, welzijn, internationale rechtvaardigheid, participatie, onderwijs en educatie, enzovoort.

De Lokale Voedseldag is het eerste grote evenement voor lokale besturen over korteketenlandbouw en lokale voedselstrategie. Laat u inspireren door deze dag boordevol actuele informatie en talrijke praktijkvoorbeelden om nog meer met lokale voedselproducten aan de slag te gaan en werk te maken van een lokaal voedsel- en landbouwbeleid. Kom met honger!

Waar en wanneer

Vrijdag 30 september 2016, muziekcentrum De Bijloke te Gent

Programma

U leest het programma op www.voedseldag.be. Inschrijven kan nog tot 20 september.

Samen met de andere leden van het opgerichte Netwerk lokale besturen, verzorgt Vlaco een infosessie en stand op deze voedseldag.

colofon

Uitgave van Vlaco vzw

Redactie: Elfriede Anthonissen
Kristof Van Stichelen

Vormgeving: Reclamebureau Mink
Druk: Drukkerij Buroform
V.U.: Rudy Meeus
Stationsstraat 110
2800 Mechelen

Redactie-adres: Vlaco vzw
Team ThuisKringlopen
Stationsstraat 110
2800 Mechelen
Tel.: 015 451 370
Fax: 015 218 335
thuiskringlopen@vlaco.be

Het geheel of gedeeltelijk overnemen van artikelen is toegelaten, mits bronvermelding.